

A szakmai kamarák társadalomvédő szerepe

Egy sajnálatos esetről szóló cikk járja be a magyar sajtót és a közösségi portálokat. A cikk leírása szerint, mely [ITT](#) olvasható egy fiatal ember vesztette életét, öngyilkos lett. Az eset azért érdekes, mert a férfi a Feldmár Intézet kollégája volt és úgy tudni, hogy az ott dolgozók „kezelése” alatt állt, így mindenki azt feltételezhette, hogy ha pszichés problémái voltak, segítségre volt szüksége, azt meg kellett volna kapnia, hiszen minden jel szerint szakemberekkel volt körülvéve. De kik is a szakemberek?

Nem célunk találgatásokba bonyolódni az említett személyek és a Feldmár Intézet más kollégáinak végzettségéről, tevékenységéről, arról, hogy mi is történhetett a végzetes napon és ki lehet ezért a felelős. Szeretnénk azonban egy nagyon fontos körülményre felhívni a figyelmet: ma Magyarországon semmilyen hatóság nem ellenőrzi a pszichológiai tevékenységet végző személyek szakképesítését, tevékenységét, szupervízióját. Egyedül az egészségügy területén tevékenykedő, egészségügyi nyilvántartásban szereplő klinikai szakpszichológusok esetében van nyilvántartó és engedélyező hatóság, és szakmai felügyelet a Magyar Orvosi Kamara nem orvosi, azaz egyéb diplomás tagozatán belül, ahol a klinikai szakpszichológusok számára kötelező a tagság. Ez azonban mindössze nyolcszáz személyt jelent, a mintegy tízezer főből, akik pszichológus diplomával rendelkeznek, nem beszélve a végzettség nélküli, megtévesztő gyakorlatot folytató „álpszichológusok” tevékenységéről. Az egészségügy területén kívül – amennyiben nem végez pszichoterápiás vagy más egészségügyi tevékenységet az illető – a szakma teljeséggel ellenőrizetlen. Ezen túlmenően sajnos még azt sem igazán követi figyelemmel egyetlen hatóság sem, hogy az egyébként is kevés és elégtelen jogszabályt a területen a szolgáltatók általában betartják-e.

Ijesztő méreteket ölt napjainkban a szakképzetlen ál-pszichológusok tevékenysége és az ennek nyomán kialakuló társadalmi, egyéni bajok, betegségek, szélsőséges esetben tragédiák, illetve azoknak a szűk környezetben kívülre is elérő, következményes hatásai. Ezek egy része még további terhet is ró az államszervezetre és a társadalomra a következmények, okozott problémák felszámolásával, mint pl. egészségügyi ellátás, táppénz, munkaképtelenség, egyéb segítő szolgálatok igénybevételének szükségessége (családsegítő, pedagógiai szakszolgálat, stb.), gyógyszerfogyasztás, stb. A halálesetek pedig a legtöbbször felderítetlenek és sokszor csak a legszűkebb család tudja, hogy valamilyen sarlatán befolyása alá került szeretettük „terápia” címén.

Mindezek a káros folyamatok megelőzhetőek, ha a pszichológus szakma gyakorlói, mint valódi szakemberek ezen a területen felismerhetőek, fellelhetőek, a megfelelő végzettséggel végzik tevékenységüket, kompetenciahatáraikon belül, és a kliens, vagy ha úgy tetszik, fogyasztó képes annak eldöntésére, hogy egy közhiteles nyilvántartásban szereplő

pszichológus szakember segítségét veszi igénybe, vagy más ellenőrizetlen tevékenységtől vár eredményeket. Jelenleg ennek azonban az esélye sincs meg, hiszen számtalan esetben kideríthetetlen, hogy a terápiát hirdető „gyógyító” orvos, pszichológus, segítő szakember, természetgyógyász, vagy önjelölt látnok. A szakmai kamarák, ahogy az orvosi, az ügyvédi, az iparkamara vagy az építészkamara szüntelenül munkálkodnak azon, hogy a szakma hitelét védjék a hiteltelen és etikátlan szolgáltatóktól, szabályozzák saját szakmájukat és a kliensek, ügyfelek, megrendelők felé hiteles tájékoztatást biztosítsanak, megteremtve ezzel a szakma iránti bizalmat. Elősegítik az ügyfeleket védő jogalkotást és ellenőrzési rendszert, melyet természetesen az államhatalom működtet, de a kamarák szakmai szabályait legalizálja és tartatja be, a szakma szabályozása a velük végzett közös munka eredménye. Több esetben akár a büntető törvénykönyv is szankcionálja a jogosulatlan szakmagyakorlást, mint például a zugírászat, kuruzslás esetében.

Magyarországon jelenleg több, mint tízezer személynek van okleveles pszichológus végzettsége. Feltehetően nem mindenki gyakorolja a szakmát, de ha óvatos becslés alapján csak hat-hét ezer fő gyakorol ilyen tevékenységet megfelelő végzettséggel, akkor óriási azoknak a száma, akik végzettség nélkül teszik mindezt. Látható, hogy égetően szükséges a szabályozatlan pszichológiai tevékenység kereteinek meghatározása, összhangban a klinikai szakpszichológusok tevékenységének szabályozásával és a társszakmák egymás közötti elhatárolásával. Szükséges továbbá az egyéb szakembereket visszaszorítani a kompetenciáik határain belülre, megteremtve az összhangot és a szinergiát a szakmák képviselői között, ezzel egyidejűleg megvalósuljon egy hálózat, melyben mentálhigiénés és más segítő, pszichológusok és orvosok a saját szintjükön együttműködve dolgoznak. Ehhez szükséges a Kamara felállítása.

A Magyar Pszichológus Kamara reménybeli működésének – elsősorban a rendkívüli hiánypótló tevékenységgel, a hiteles pszichológus névjegyzék vezetésével - köszönhetően létrejövő szabályozási keret megfelelő és hatékony ellenőrzési lehetőséget nyújtana a pszichológiai tevékenység végzéséhez, illetve tevékenyen és megfelelő legitimációval hozzá tudna járulni a jövőben a pszichológiai tevékenységgel kapcsolatos szabályozási és intézményrendszer kidolgozásához. Egy közhiteles pszichológus-nyilvántartás vezetése – az egészségügyi nyilvántartáshoz hasonlóan -, mely az ellenőrzött végzettségen és szakképesítésen alapul, hozzásegítené az ellenőrző szerveket és a fogyasztókat egyaránt az „álpszichológusok” és sarlatánok kiszűréséhez, tevékenységük visszaszorításához. A kliensek hiteles forrásból tájékozódhatnak arról, hogy a felkeresett szolgáltató valóban szakember-e, milyen területre specializálódott és a szakmai kamara etikai felügyelete alatt áll-e. Ennek a Kamarának a felállítása évtizedek óta várat magára, de talán a jelenlegi egyeztetések eredményeképpen még az idén megvalósulhat a kliensek, a magyar társadalom és a pszichológus szakma védelme érdekében, hogy a jövőben kevesebb tragikus kimenetelű vagy egyszerűen csak kártékony tevékenység ronthassa a magyar lakosság pszichés állapotát.